

SÜMEG ÉS VIDÉKE

(SÜMEG-SZENT-GRÓT.)

TÁRSADALMI HETILAP.

A SÜMEGVIDEKI GAZDAKÖR ÉS A SÜMEGI NÉPBANK HIVATALOS LAPJA.

Megjelenik minden vasárnap.

HIRDETÉSEK: 2 hasábos példány egyszeri hirdetésnél 9 kr., többszöri hirdetésnél 7 kr. — Hivatalos hirdetésenként minden szó 2 kr. — Bélyegdíj 30 kr. Hirdetéseket és díjakat HORVÁT GÁBOR nyomdájába küldendők.

Előfizetési árak:	
Egész évre	4 frt.
Fél évre	2 frt.
Negyed évre	1 frt.
Egyes szám ára 10 kr.	

Felelős szerkesztő:
ÉLES KÁROLY.
A kiadók nevében:
Lukács Gábor dr.
Bárdi György dr. Darnay Kálmán.

A lap szellemi részét illető közleményeket a szerkesztőséghez kérünk.
Előfizetési pénzek Darnay Kálmánhoz, a kiadó hivatal főnökéhez küldendők.
Kéziratokat nem küldünk vissza.

A vármegyei tisztviselők javadalmazása.

Társadalmunknak egy régóta vajdó kérdése kezd a megvalósulás stádiumába lépni. Egy oly probléma megoldását várjuk a folyó hó 12-én megtartandó megyei közgyűlés bölcsességétől, mely évtizedek mulasztását lesz hivatva pótolni.

Értjük alatta a megyei tisztviselői kar javadalmazásának a mai kor követelményeihez mérten való rendezését.

Korunk különféle igényeket támaszt mindenki iránt és a társadalom minden tagja köteles ezeknek az igényeknek megfelelni. És talán egy rétege a társadalomnak sincsen annyira megterhelve a különböző követelményekkel, mint a tisztviselői kar; de viszont a jövődelem-megosztás sehol sem oly aránytalan, mint éppen itt.

Magyar tisztviselőink javadalmazása — néhány állásnak kivételével — olyan silány, hogy a legprimitívabb követelményeknek is alig felel meg. Nagyrésze a tisztviselőknél, ha csak magán vagyon felett nem rendelkeznek, nélkülözéssel kénytelen küzdeni.

A régi jó időkben, mikor a hivatal nobile officium volt és a dzsentri fia csak azért vállalt hivatalt, hogy legyen a mit a neve mellé írhasson cím gyanánt, a fizetés mellékes volt; de ma kenyérkereset, hivatás, mint akármely más foglalkozás. Manapság nem noblesse obligé-ból tölt be senki hivatalt, állást, hanem kenyérkeresetből.

A jó közigazgatásnak, mely oly sokoldalú, annyi elméleti és gyakorlati képzettséget igényel, előfeltétele a minden oldalról való anyagi függetlenség; mert csak akkor várhatjuk a tisztviselőtől joggal meg, hogy teljesen hivatásának élve, tudását, munkásságát a közjó javára értékesítse, ha a maga és családjának tisztességes megélhetése biztosított van; ha nem kénytelen folyton anyagi zavarokkal küzdeni.

Magyar tisztikara olyan magas szellemi színvonalon és hivatásának magaslatán áll, mint bármely más megyéé; és mégis sajnos tapasztaljuk, hogy javadalmazása amazokénál sokkal csekélyebb. Sem a személyes fizetés, sem a lakbér s egyéb mellékjuttatások nem állnak arányban azzal a nagy, fontos és felelősségteljes munkával, melyet a tisztikar oly kifogástalanul s dicsőreget érdemlő buzgalommal végez.

Főként áll ez a kezelőszemélyzetre. Ezek a kisebb javadalmazású tisztviselők rosszul vannak dotálva a bíróságoknál alkalmazott hivatalosoknál; pedig minő óriási különbség azon munka és hatáskör közt, melyben ezek mozognak. Míg a hivatalosok minden képzettség nélkül mechanikai munkát teljesít, addig a kezelőszemélyzet mindegyik tagja nehéz szellemi munkában görnyed reggeltől estig; — nem is említve azt a felelősséget, mely hivatása gyakorlása körül ránehezedik és hogy hányszor tölt be oly hatáskört, melyhez ügyesség, szakértelem, lelkiismeret, pontosság és széles látókör szükséges.

És mily aránytalanul csekély ezeknek a hangyaszorgalmu, pontos embereknek az évi jövedelme; olyan kevés, hogy abból tisztességgel megélni abszolúte lehetetlen. Pedig sokszor nagy családot kell eltartania, gyermekeket neveltetnie s még megkívánják tőle, hogy a társadalomban illő helyet foglaljon el, hogy ennek mozgalmában részt vegyen.

Honnan? Miből?

Sokan, mialatt hivatalukban görnyedve nehéz szellemi munkát végeznek, szorongó szívvel gondolnak honn lévő családjukra, mely a legszükségesebb életfeltételeket is nélkülözni kénytelen; és könnybe lábadt szemmel nézik, hogy a beteges asszony, a vézna gyermekek miként dideregnek a hideg szobában, mert nem telik fűtő anyagra, téli ruhára.

Aki a kishivatalnok szomorú helyzetét, szánandó állapotát ismeri és tudja, mennyit kell nélkülöznie, az egyetérteni fog velünk ama meggyőződésünk nyilvánításában, hogy első sorban ezeknek a kétségbeeséssel határos helyzetén kell segíteni és oly helyzetbe juttatni őket, mely a megye és tisztikara reputációjának megfelel.

— s —

Az alispáni jelentésből.

Vármegyénk közigazgatásának és az ezzel összefüggő ügyeknek állapotáról szóló jelentésből, mely f. évi április hó 1-től július hó végéig terjedő időszakot foglalja magában, a következőket közöljük:

A felnőttek közegészségi állapota április, május és június hónapokban igen jó volt. Július-

Az őszi virág alma.

Irta: Pintér György.

Tavasról álmodott az alvó kis virág,
Midőn az őszi ólén lakta a föld porát.

S magában így beszélt: mily édes nyitni már,
Mert madár ajkától dalos a zöld határ.

Hozzám szellőcske jó, ajka csókkal teli . . .
Kebünk a tél báját gyönyörbe temeti . . .

S míg így álmodozott boldogan kis szive,
Szegénykét fölveri az észak vad szele.

Érzé: minden rideg, oh nincs most kikelet . . .
S azért volt álma szép, hogy outson könnyeket . . .

. . . . Óh én is úgy vagyok, miként e kis virág:
Szébb napról álmodom, ha Isten éjt bocsát.

S azért boldog szívem tán az éj percein,
Hogy majd omoljanak ébredve könnyeim?

Szamar a hintóban.

Humoressk.

— A SÜMEG ÉS VIDÉKE eredeti tárcája —

Irta: Reim Lajos.

A Pethőcy-familia állandóan künn tartózkodott nagy kiterjedésű pusztáján. Az öreg Pethőcy akarta ezt így. Gazda volt a szó teljes értelmében s sohasem vezettele egyéb ideál, csak a természet, a föld. De meg nem is érezte

szükségét annak, hogy közelebb húzódjék a társadalom centrumához. A pusztától szép akácfa-sor vezetett ki az országútra s ezen másfél óra alatt kocsin elehetett jutni Göröncsére.

Pethőciék csak ritkán rándultak be Göröncsére, nagyon hozzászoktak ehhez a szép csendes ősi fészekhez. De nem úgy Pethőciék babaarú piroskája, ki nap-nap után kénytelen volt ezt a kis utazást végigszenvedni. Piroskát nevelőintézetbe iratták s a Pethőciék kocsisának ugyszólván egyéb feladata nem volt, mint mint ezt az édes terhet reggel el és délután haza röpiteni.

Jóska, a liberális kocsis, büszke is volt ám, hogy a családnak ezt a legnagyobb kincsét az ő korlátlan kezeire bízták.

Nem mult el nap, hogy az öreg Pethőcy ne intette volna:

— Azután csak óvatosan hajts, Jóska fiam. Ne feledd ei, hogy reád bizom legszebb büszkeségemet.

— Nem lesz baj, nagyságos uram, — mondotta Jóska s mikor a hintóval lekanyarodott az országútra, megereztette a gyeplőt, párszor suhintott az ostarával s a két szénfeketé csikó versenyt repült a szélel.

Persze Piroska ilyenkor mindig megjutalmazta holmi elcsent szivarok alakjában, melyek a Pethőcy szekrényéből kerültek ki.

Pethőciéktől félórányi távolságra közvetlen a göröncsei országot mentén húzódott el Nöbel Ármín borkereskedő nagy kiterjedésű uradalma. A Nöbel-familiának nagy híre volt az egész megyében. Pazar luxust üztek s minden módon szerepelni kívántak az előkelőbb társadalmi körökben. Mikor az öreg Nöbelt a dzsentri

kaszinó beválasztotta választmányi tagjai sorába, hirtelen felszökött a Nöbel család tekintélye. Az öreg Nöbel elhatározta, hogy fiából, a 19 tavaszt élt Dolfi gyerekből is dzsentrit nevel. Megtanította lovagolni, vívni, kártyázni, s mikor Dolfi mindezeket elsajátította, egy csomó böles tanács kíséretében felavatta a fiatal dzsentrik sorába.

Nem tudni, hogy Dolfi a böles tanácsoknak mennyire felelt meg, de az tény, hogy Pethőcyék szép Piroskája iránt roppant kezdett érdeklődni. Nap nap után megleszte a portájuk előtt elrobogó hintót s nagyokat köszönt a hintóban ülő szőszke, szép babának.

Később jó borralalóval rábirta Pethőcyék kocsisát, hogy kapujuk előtt lépésben hajtson. Egy ízben még azt is megkérdezte Jóska, hogy a kisasszony érdeklődik-e némileg iránta.

Jóska az ő hamisítatlan őszinteségével nyomban megfelelt:

— Hát érdeklődni, úgy hiszem, érdeklődik, mert többször kérdezte már tőlem, hogy lehet valakinek olyan nagy orra, mint a nagyságos ifiurnak.

Dolfit ez nem ejtette kétségbe. Az orrából — gondolta — legfőlebb lefűrészeltet valami híres specialistával egy darabot s mégis megszerzi magának ezt az anyagi teremést.

Történt pedig valamely napon, hogy Jóska szerencsétlenségére nokihajtott egy kiálló fatuskónak s a hintó egyik kereke izzé porrá tört. Jóska úgy legurult a bakról, akár csak egy alma. Egy pillanat alatt talpon volt s nem törődve azzal, hogy homloka verzik, oda rohant Piroskához, nem történt-e valami baja.

H I R E K.

ban eme jelleg megváltozott, amennyiben váltó láz, gyomor- és bélhurut, ugyszintén hagymáz több esetben fordult elő.

A gyermekek közegészsége nem volt oly kielégítő, mint a felnőtteké, mert a nyári hasmenés, vörheny, roncsló-toroklob, hurut nagyobb számban mutatkoztak, a hevény gyomor- és bélhurut pedig több áldozatot követelt.

A bejelentésre kötelezett fertőző betegségek közül előfordult vörheny 119 esetben; ezek közül gyógyult 101, meghalt 14, ápolás alatt maradt 4, torokgyík 3 esettel, gyógyult 1, meghalt 2.

Roncsló toroklob észleltetett 63 esetben, gyógyult 40, meghalt 23, hőkhurut előfordult 147 esetben, gyógyult 20, meghalt 6, ápolás alatt maradt 121. — Alhási hagymázzal megbetegedett 22, ebből gyógyult 10, meghalt 3, beteg maradt 9. — Kanyaró előfordult 38, ebből gyógyult 33, meghalt 1, ápolás alatt maradt 4. Fültömrigylob észleltetett 63 esetben, bárányhímlő 12 esettel, melyek mind gyógyulással végeztek.

Minden előfordult fertőző betegségeknel a szabályszerű orvosrendőri intézkedések pontos keresztülvitele igen szép sikert ért el, s csak így volt lehetséges, hogy a vörheny és hőkhurut kivételével, a többi fertőző betegség járványosan nem uralkodott. A védekezés módja közül leglátványosabbnak bizonyultak a fertőtlenítés s a betegok lehetőségei.

Szemcses köthártyalob, mely az alsó lendaival, esáktornyai és perlaki járásokban már régóta tájkórosan, egyes járások és városokban pedig szörványosan uralkodik, még mindig 1705 számmal szerepel; a gyógykezelés kielégítő eredményt mutat fel, de a nép tudatlansága, előítélete így az orvosok mint az egyes hatóságoknak a betegség tovaerjedésének megakadályozására irányuló odaadó törekvésükkel szemben is sok nehézséget okoz.

A védhímlőoltás szabályszerűleg teljesített, s az oltási eljárás alkalmával rendkívüli hatósági intézkedések alkalmazásának szüksége sehol fenn nem forgott.

Folyó évi április hó 1-től július hó végéig a vármegye területén született 5115, meghalt 3261 így a szaporodás 1854 egyén.

A hasznos háziállatok egészségi állapota a lefolyt időszak alatt kielégítőnek sem mondható, mert a gyakori lépfene elhullásokon kívül

Piroskának az ijedségen kívül nem történt baja, csak aggódva nézett Jóska-ra:

— Jaj, mi lesz most velünk? —
— Sohse aggódjék, kisasszony! — mondá Jóska.

Ahol nagy a veszély, ott közel van Dolfi. S tényleg néhány perc alatt ott termett Dolfi s nem telt bele egy negyedóra, pótolva volt a kerék s a hintó tova gördült Göröncsére.

Piroska hangos köszönéssel jutalmazta Dolfi szívességét és az öt valószínűs önkívületi állapotba hozta. Ily szívesség után — gondolta magában — neki már némi jogai is lehetnek Piroska irányában. Ezek a jogok pedig abban nyilvánultak, hogy most már lóháton leselkedett az országúton s mikor Piroska arra kocsizott, tőből szakasztott rózsákat dobáltatott be a hintó ablakán.

Piroska egy ideig csak túrta Dolfinak ezt a különös sportját, de végre is kifogyott a türelme s elpanaszolta otthon kényelmetlen helyzetét.

Pethőcyék nem akartak Nobelékkal feszült viszonyba kerülni családi tanácskozást kezdtek Dolfi megrendszabályozására, de eredményre nem jutottak. Jóska, midőn hírül vette, hogy a családi tanácskozás nem bírt radikális eszközt találni Dolfi kiábrándítására, elhatározta, hogy ezt ő maga, a család tudtán kívül hajtja végre.

A rá következő napok egyikén Piroska hírül vette, hogy Dolfi nagy meglepetésre készül az ő számára. Hogy ezt a meglepetést kikerülje, aznap otthon maradt. Ez éppen kapóra jött Jóska-nak. Nagy titokban belogott s a Pethőcyék szürke vízhorzó szamarát nagy nehezen besegítette a hintóba. Elkészülve ezzel, a nagyfülű pasasér roppant ámulatáran, neki vágott a göröncsei országútnak.

Dolfi már ott őgylgett az országúton hatalmas rózsabokrétával a kezében. Elhatározta, hogy ma személyesen nyújtja át a csokrot Piroskának. Megpillantva a hintót, messziről elkezdett Jóska-nak integetni s tényleg közvetlen előtte meg is állította a esikókat Jóska.

Dolfi dobogó szívvel szökött a hintó ablakához s már egyik kezével be is nyúlt a bokréttával, mikor a hintóban levő pasasér e nem várt meglepetésre kidugja fejét s hosszú füleit előre szegve, belezug Dolfi fölébe: i . . . i . . . há!

A hintó már rég eltűnt a látóhatárról, de Dolfi még mindig ott reszketett ezen a helyen, görcsösen szorongatva kezében a pukétát.

Másnap Piroska már akadály nélkül ért be Göröncsére Dolfi pedig elutazott, hír szerint Londonba, Párisba világtapasztalókat szerezni.

veszetség és rühkór is fordultak elő, a sertésvesz pedig, dacára szigorú óvintézkedéseknek, még mindig terjed s jelenleg a vármegyének 52 községe van sertésvesz miatt zár alatt.

A szarvasmarha járási- és kereskedelmi forgalmát illetőleg folyó évi április hó 1-től július hó 31-ig a központból az illető községi megbízottak részére kiadott 95,057 drb 5 kros- és 34,619 drb 3 kros marha-járási úrlap, melyekért 5791 frt. 42 kr. szolgáltatott át a m. kir. adóhivatalnak.

A folyó évi április hó 1-től július hó 31-ig a vármegye területén előfordult tüzesetek száma 76 volt, melyeknél az összes elhamvasztott érték, a hivatalos kárfelelőli jegyzőkönyvek szerint 194,569 frt 30 krt tett ki, ebből biztosítva volt 59811 frtnyi érték, s így a biztosítatlanul szenvedett kár 44,758 frt 30 kr-ra rug.

A tűz keletkezésének oka a teljesített vizsgálatok szerint 7 esetben gyújtogatás, 14 esetben gondatlanság, 2 esetben villámcsapás és 53 esetben kideríthetetlen volt.

A most felsorolt elemi csapásokon kívül még az ország nagy részében előfordult jégverés vármegyénket is súlyosan érte.

A jégkár folytán az adó elengedés iránti munkálatok folyamatban vannak.

Keszthelyen esendőr-szakasz-parancsnokság állítottatott fel, amely működését folyó évi június 1-én megkezdette.

Az 1898 iki három negyedévi egyenes adó a múlt évi hátralékkal együtt 2,455,007 frt. 28 kr., befizettek 669,374 frt 99 krt., a hátralék tehát 1,785,631 frt. 28 kr. A hadmentességi adó hátraléka 1897 végén 99,122 frt. 40 kr., befizettek 7082 frt. 48 krt., így a hátralék 92,039 frt. 92 kr.

Közgazdasági viszonyainkra vonatkozólag a jelentés így szól:

Az időjárás a mezőgazdaságra eleinte kedvező volt, később azonban a gyakori s hosszantartó esőzések a gabonát megdöntötték, minek következtében a szép reményeket ígérő termés esőkent és sehol sem felelt meg a várakozásnak, mert a gabonaművek általában véve alig adtak közepes termést.

A kapás növények közül a kukorica szépen fejlődik, esővét jól hozta és általában jó termésre van kilátás a gazdáknak. — A hüvelyes és kerti vetemények szintén jól állanak, a burgonya azonban a gyakori esőzés, vagy a peronoszpora következtében igen rosszul áll, legnagyobb része a földben elrottnad, ami különösen a szegényebb osztályra nézve érzékeny csapás.

A szőlő meglehetősen terméssel kecsegtette a szőlősgazdákat, de a legújabb fellépett liszt-harmat, míg egy részről az ellene való védekezéssel újabb kiadást okozott, másrésztől a termés egy részét oly anyira megsemmisítette, hogy jó termésre még kilátás sincs.

A gyümölcsfajok közül alma és körte termésre szép kilátás mutatkozott, de ezek nagyobb része a fán elférgesedve, éretlenül lehullik, szilva pedig alig látható.

A rétek első kaszálása a bekövetkezett tartós esőzés folytán táplálékeijéből sokat veszített, a vármegye jelentékeny területén részben a beiszapolás által, részben pedig az áradások folytán használhatatlanná vált. A második kaszálás a folytonos szárazság folytán minőségre jó, de a hozam más évekhez hasonlítva jelentékenyen elmaradt.

A lakosság anyagi helyzete jelenleg szintén jó, a közgazdasági helyzetet jónak nem lehet mondani, mert a termények alacsony piaci ára, különösen a kigazdákat, — kik forgó tőke hiányában, részint köztartozásaik, részint egyéni kötelezettségeik miatt terményeiket azonnal eladni kénytelenek, — egy hosszú gazdasági éven keresztül erős megpróbáltatásnak teszi ki.

A törvényhatósági utak fenntartására a fedőanyag szükséglet, a járási utibizottságok meghallgatása mellett, a kir. államépítészeti hivatal által 1898. évre megállapítottán s a vonatkozó tervezet a közigazgatási bizottság által szabályszerűen jóváhagyván, fedőanyag-szállítás kellő időben megkezdett és oly erővel eszközöltetett, hogy annak nagyrésze az utibizottsági tagok közreműködésével már át is végeztetett.

A törvényhatósági közutak állapota teljesen kifogástalan s az utak és műtárgyak elemi csapás folytán rongálásokat nem szenvedtek.

A utadót nem fizetők, de uti közmunkát szolgáló kötelezett egyének ebbeli kötelezettségüket, habár a törvény e részbeni végrehajtása a jelenlegi mézeli munkák miatt nehézségbe átközik, kielégítő mérvben teljesítik.

Vasut, posta- és távirtda ügyek terén említésre méltó esemény nem fordult elő.

A megyei törzsvagyon áll 720 frt takarékpénztári betét és 500 frt magánkövetelményből: cselekvő hátraléka 3782 frt 22 kr.; vagyis összesen 4002 frt 22 kr. ebből levonva a szenvedő hátralékok 506 frt 70 krt, az összes cselekvő vagyon 3495 frt 52 kr.

— Személyi hírek. Stanislawsky Adolf, a zalaegerszegi törvényszék elnöke f. hó 6-án városunkba érkezett a járásbíróság megvizsgálása végett. — Kussinsky Bálint dr. egyetemi m. tanár Magaskázy Antal dr. és Lakatos Vince keszthelyi főgimnáziumi tanárok kíséretében folyó hó 7-én Darnay Kálmán muzeumának megtekintésére Sümegre érkezett. — Spilko Lajos a székesfehérvári kerület középiskolájának főigazgatója f. hó 22-én jő Sümegre, hogy a reáliskolát a várostól átvegye.

— Tíz év a püspöki székhelyen. Hornig Károly veszprémi püspök szept. 8-án, Kisasszony-napján töltötte be 10 éves püspöki működését. Veszprém vármegye és a város nagy előkészületeket tettek az emillett nap megünneplésére. Minthogy azonban a püspök bérnautáját meg nem szakíthatta, minden fényes ünneplés elmaradt. A püspök főpásztori működésének első évtizede alatt a következő adományokat tette: Templomra, plebániára, tanítólakásra és iskolára megállapított illesményben 89,670 frt. 76 krt, önként pedig adott 85,895 frt 52 krt, papri illetményekre mint kegyuri rendes járandóságokat 111,730 frt 60 krt, papoknak nyújtott segítségre 61,391 frt 32 krt, tanítók rendes járandóságaira 40,546 frt 49 krt, tanítóknak nyújtott önkéntes segítségre 20,472 frt 77 krt, tanulóknak 28,855 frt 43 krt, egyéb adományokra 94,641 frt 24 krt, művészeti, tudományos és műpártoló célokra 68,448 frt 36 krt, a javadalom emelésére 86,322 frt 79 krt és végül az uradalmi alkalmazottak nyug- és kegydíjaira 61,759 frt 40 krt. A megállapított illetményekben 241,947 frt 85 krt, önkéntes adományokban 507,787 frt 3 krt, összesen 749,734 frt 88 krt jutott a felsorolt nemes célokra. — Sümeg közönségének nevében Kondor József bíró, továbbá a sümegi katolikus legényegyesület igen meleg irattal üdvözölték megyés püspökünket, az ég áldását kérve további életére és működésére, mely a kultúra és a jótékonyág terén oly fényes nyomokat hagyott.

— Villamos vasut Balaton-Füreden Rég érezhető hiányt képezett már Balaton-Fürednek szárazföldi összeköttetése. Ez ügy mint értesítünk, a közel jövőben már megoldatik. E napokban ugyanis Balaton-Füreden egy részvénytársaság a vidék értelmiségének közbenjöttével értekezletet tartott, melyen Veszprém és Balaton-Füred között villamos-vasut építést elhatározták. Az építéshez még a tél folyamán hozzáfognak, hogy az új vasut a jövő nyáron már a forgalomnak átadható legyen. A részvénytársaság egyidejűleg elhatározta, hogy a villamos erővel a tópartot is ki fogja világítani.

— A beiratások eredménye. A sümegi állami reáliskola I-ső osztályába 32 a másodikba 22, a III-ikba 20, a IV-ikbe 17, összesen 91 tanuló iratkozott be. A felső leányiskola I-ső osztályába 18, a II-ikba 11 rendes és 3 magántanuló, összesen 32. Az elemi iskolába lapunk zártáig 223 tanuló irattak be. A beiratások a szokott lassúsággal folynak, úgy, hogy a lefolyt 10 nap alatt a tanulóknak alig több, mint harmadrésze iratkozott be.

— Házasság. Gombos József sümegi illetőségű komáromi vasuti tiszt szeptember 4-én házasságra lépett Weiss Mariska kisasszonnyal.

— Igazságügyi kinevezés. A király Csendes Aladar zalaegerszegi törvényszéki jegyzőt a moóri járásbíróshoz albiróvá nevezte ki.

— Áthelyezés. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Makara Mária sztrópkói állami elemi iskolai tanítónőt a zalaegerszegi és Horvátné Farkas Józsa zalaegerszegi állami elemi iskolai tanítónőt a fehértemplomi állami elemi iskolához helyezte át.

— Meggyűlés. Zala vármegye törvényhatósági bizottsága szeptember 12-én és folytatva közgyűlést tart. A tárgysorozat 92 pontból áll. Felemlítjük a következő pontokat: 1. p. Az alispán jelentése a törvényhatóság állapotáról. 3. p. A vármegye 1899. évi költségvetésének bemutatása. 4. p. Javaslat a törvényhatósági tisztí fizetések rendezése tárgyában. 10. A választott vármegyei bizottsági tagoknak folyó év folyamán tagsági képességüket veszített, elhunyt és leköszönt tagok helyébe teljesítendő választások határnapjának kitűzése. 12. p. Hertelendy Ferenc kérvénye a Balatonmelléki vasut segélyezése iránt. 13. Vasvármegye átirata a rumtúrjai vasut támogatása tárgyában. 38. p. Zala vármegye utbiztosainak kérvénye fizetésemelésért. — A gazdag tárgysorozatban egyetlenegy sincs, mely városunkat érdekelne, pedig vártuk, hogy a vásárjog megvételére vonatkozó szerződés, a hegyközségi szabályrendelet, a polgári kör és a város között a rondella helyére vonatkozó megállapodás, a pótdók törlesztése vonatkozó képviselőtestületi határozat benn lesz a tárgysorozatban. Ugyan hol késnek ezek az éji homályban?

— Fizesésjavítás. A belügyminiszter Malomsoky János sümegi anyakönyvvezető fizetését 200 frtra emelte föl.

— **Egyházi szentelések.** A sümegi r. kat. temetőben a kálvária 14-ik állomását képező Krisztus keresztet az idő igen megviselte, azért *Baka István* temetőgondnok újat állított helyébe. E keresztnek, valamint a renovált szentháromság-szobornak megáldása vasárnap, szept. 4-én ment végbe. Reggel fél nyolckor a plebánia templomban mise volt. Ennek végeztével megindult a körmenet, amelyet 20 fehérruhás leány nyitott meg, kiket igen nagyszámu ájtatos közönség követett. A menet először a barátok terén álló Szentháromság-szoborhoz vonult, melyet *Mild Mihály* prépost-plebános újból felszentelt. Innen kivonultak a temetőbe, hol a szertartást a káplánban tartott mise nyitotta meg. Ennek végeztével pedig *Mild Mihály* megáldotta az új keresztet. A megáldás után *Vida János* káplán nagyhatalú predikációt tartott, s ezután a körmenet visszaindult a templomba, hol Te Deummal az ünnep véget ért.

— **Kinevezés.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter *Schiff* Márkus dr. a helybeli állami reálskolához h. tanárrá nevezte ki, *Károlyi* Jánost pedig a testgyakorlat tanításával továbbra is megbízta.

— **Második termés.** Mintha csak a jégtől szenvedett sulyos károkat akarná az áldott anyaföld pótolni, új termést hoz határunkban. A jégtől kicsépett árpa- és búzaszemek gyökereit vertek, szárát hajtották, melynek végén 4—5 cm. hosszú kalászosca felig érett magvakkal díszel. A gazda azonban nem sok hasznát látja a természet éjakegyéből. A jégtől megvakított gyümölcsök egyike-másika pedig dús virágot hozott. Azt tartják: hosszú ősz jele. Csak Falb uram le ne rontsa azt a jövődőlést, mivel e második virágok biztatnak.

— **Lopás.** *Ur Pál* helybeli mézárónak a piacon levő boltjába f. hó 5-re virradó éjjel ismeretlen tettesek álkuccsal bementek s a fiokból vagy 140 frtnyi készpénzt elloptak. A kárvalott jelentést tett s a csendőrség a nyomozást megindította.

— **Vasárnapi szórakozás.** *Cseprégi* Kálmán sümegi fia többet magával a mult vasárnap délután unalmait azzal üzte el, hogy a sümegi vasúti állomáson volt kocsiakat ide-oda tologatták, Kettőt ki is toltak egészen a váltóig. Este jött a 6.18. számú személyvonat, mely a kocsiakat oly erővel lökte meg, hogy azok kiskilottak és megsérültek. Szerencsére, a vonatnak nem történt baja. A tettesek ellen megindították a vizsgálatot.

— **Változás a ferencieknél.** *Szuppauer* Gáspár sümegi ferencrendi házfőnököt Andocsra helyezték át hasonló minőségben, sümegi házfőnöké *Szita* Román eddigi vikáriust léptették elő.

— **Fillokszera.** Zala-Csány község határát a földmívelésügyi miniszter a fillokszera miatt zár alá helyezte.

— **Vak vagy óh szerelem!** Mennyire hisznek a szerelmesek bolondabbnál-bolondabb babonákban is, azt élénken bizonyítja a következő eset. B. Fűred tájékán kártyavetéssel kereste kenyerét egy cigányasszony. Ujában más rafináltabb kenyerkeresethez fogott: elhítette a boldogtalan szerelmesekkel, hogy ő visszavarázsolja hűtlen kedvesüket. Első mediuunul Major Róza, Keglovich Mátyásnéval szolgáló-szobaleány kínálkozott, ki már hetek óta „bűnnek érezte magát”, mert lovagja ki örök hűséget esküdött neki a csillagos ég minden szentjére, szobát, jobbat talált nálánál s a régi kedves szívfájdalmára ügyet se vet. A gyengédszívű cigányasszony megsejtette a kesergő Róza nagy baját, tudott is rájöszni, mire legott gyógyító frt; visszavarázsolja ő a legény szívéit illő jutalomért, ha hét fejtű sárkány őzi is, vagy ha az új kedves maga a Tündér szép Ilona is. — A hiszékeny leányzó legott adott a cigányasszonynak 3 frt. 50 krt, de még egy kacajbajkóra is szükség volt, melyet azonban másnap okvetlenül visszahoz, mikor a hűtlen szeladon már a leány ágya alá rejtőzik. Hogy azonban a már hazavarázsolott legényt más szemek vagy varázslatok meg ne rontsák, két ürgekörömöt is hagyott a leánynál avval az utasítással, ha kedvese mégse jönne, löbbálja meg a körmöket a levegőben, vakarintsa meg háromszor a földet — akkor a legény rögtön eljön s az ágy alá bujik. Mikor azonban sem a körmök löbbálása, sem a vakarintás nem volt képes az imádott kedvest annyira megindítani, hogy a leány végtelen epedéséről csak csekélyke tudomást is vett volna, az elkecseregett szobaleány kezdett eszmélni s a család cigányasszonyt följelentette a b. fűredi járásbíró-ságnál, hol talán megértetik vele, hogy a Tóti Dorkák manapság ha nem is kerülnek máglyára, de boszorkány mesteriségükért mégis méltó jutalmat érdemelnek.

— **Változások a községekben.** A belügyminiszter Zalavármegye területén fekvő s már éveket ezelőtt tényleg egyesült Döbréte, Rám és Kökényes-Mindszent, továbbá Gébárt, Neszele, Kaszaháza, végre Alibánfa és Lukafa kisközségeknek három kisközségé történt egyesülését jóváhagyta.

— **Ellenőrző szemlék.** A közös hadsereg ellenőrző szemléje a folyó évben Keszthelyen október 5. 6. 7., Pacsán 9. 10. 11., Zala-Szent-Gróton 13. 14., Sümegen 16. 17. 18., Tapolcán 20. 21. 22. 23., B. Fűreden 25. 26. 27., Kanizsán október 7. 8. 9. 10. 11. 12., Letenyén 5. 6., Perlakon 8. 9. 10., Csáktornyan 12. 13. 14., Lendván 16. 17. 18., Nován 20., Z. Egerszegen 22. 23. 24-én lesz. Utószemle a tapolcai, sümegi keszthelyi, kanizsai járás és város, a pacsai, zalaegerszegi járás és város, Nova és a szentgróti járásokra nézve november 21-én, Perlak. Letenye, A-Lendva és Csáktornyára nézve november 22-én, Nagy-Kanizsán a cs. és kir. 48. hadkiegészítő parancsnokságánál lesz.

— **A gondos szerelmesek.** Lapunkban megírtuk, hogy Tapolcán több cselédeleányt elfogtak magzatelhajtás miatt s vizsgálati fogságba helyezték őket. Szerelmesek, a kocsi legmagasabb pontján ülő Don Juanok, a lovagkori hősök tetteire emlékeztető módon gondoskodtak szívük választottairól. Ugyanis ez ostorlovagok, hogy kedveseik tartózkodási helyét kellemesebbé tegyék s a nyári meleg napok hőségétől eltikkadt leányokat felüdítsék, éjjelenként letrákat támasztottak a börtön ablakához és azon át szőlőt s egyéb más gyümölcsöt nyújtottak be nekik. A börtönőr azonban észrevette a dolgot s azóta jobban vigyáz az őrizetere bizottakra.

— **A Balatonba fulladt mulák.** Egyetlen fuvarozónak sem volt olyan két szép mulája, mint Deli (Sikrei) Imrénének Sümegen. A jóakaratu becsü szerint megérték a 300 forintot is. Ennek a két szép mulának gyászos vége lett: a Balaton hullámzó fodrai temették el őket. A gyászos dolog úgy esett, hogy Sikrei Keszthelyen a baatonparti építkezésnél fuvarozó munkákat végzett két szép mulájával. Folyó hó 3-án reggel Sikrei eltávozott reggelizni. Ez idő alatt néhány kőművesnek kedve támadt: kocsiakázi a Balatonban vagy a mulákat is részesíteni ennek edző fűrdőjében. Belehajtották az állatokat. Vesztükre azonban mély helyre akadtak s az állatok ott fulladtak meg, mert a kőművesek erőlködése csakis a kocsi tudta kivonszolni a partra. Harmadnapra Sikrei csak bőrét hozta haza a két mulának.

— **Reménytelen szüret.** Most látjuk csak igazán, miő nagy pusztítást végzett a június 27-iki jégvihar szőlőinkben. Egyik tőke a másik után szomorkodik teljesen üresen. 8—10 tőkén sem lehet találni egy-egy fej szőlőt. És a mi kevés van, az is apró biling és fejlődésében nagyon hátramaradt, úgy hogy mennyiségre is, minőségre is nagyon szomorú szüretre van kilátása szőlőgazdáinknak. Mint értesülünk, annál szebbek a tapolcavidéki szőlők.

— **Telekkönyvi mintatár.** címmel Stegmüller János és Vajda Adolf Keszthelyen terjedelmes szakmunkát adnak ki. A munka 300—400 oldalra terjed s ára 3 frt 50 krtól drágább nem lesz.

— **A veres kakas.** Folyó hó 9-én déli 12 órakor nem urangyalára hitt az óhídi templom harangja, hanem rémes kongásával hirdette a népnek: tűz van, tűz van! Parrag Vince házára szállott a vörös kakas s mélyszéges gyászba borította annak lakóit, mert a gazdának négy éves kis fia az égő házban bennégett. Képzelték, a szegény szülők szívtörtő fájdalommal gyermekek rettenetes sorsa miatt. Azonkívül Parragnak egy tehene is a lángok martalékául esett. A féktelen elem nem elégedett meg ennyi szákmánnyal sem, átszállott Csik Ferenc, Bíró József és Csendes Bódi házára is és azokat is elhamvasztotta. Több melléképület, házi eszközök, gabonanelemek is a veszedelem áldozataul estek. Hogyan ütött ki a tűz, hírnök vételégéig kipuhatolni nem sikerült.

— **A Mária-nevenapi bucsu.** Folyó hó 9-én, hajnalban érkezett meg az első bucsus csapat Sümegre s azóta egyik a másikat követi az ég minden tája felől. 10-én reggeltől fogva folytonos élénk változatos képet mutatott városunk, melynek főuccáin sűrűn hullámozt a Mária tiszteletére ideérkezett ezerekre rugó népség. A különféle csapatok éneke érdekes hangzavarrá olvadt össze, csak a barátok templomának hangjai szolgáltak egyformá kísérettül a különféle dallamoknak. Pénteken délután már felhúzták az árulók sátraikat s volt kelete a viaszgyertyának, a mézeskalácsnak, olvasónak, gyerekjátéknak, csecsebecsének, rozmaringnak. A sátorok között megmegepedett egy „népirodalmár” s a portól és fáradtságtól rekedtes hangon énekelte a magagyártotta énekeket, hogy a bucsusokat ponyvájához csábitgassa. Odább a lacikonyhások asztalai várták a meleg ételre éhes népséget. Volt is kelete a „finom” tejes kávénak meg a „fáin” savanyu káposztának. Hogy kereskedőink és kereszmarosaink fiókjába is jutott egy kis aprópénz, magától értetődő dolog. Nem is bánták, ha minden két hétben lenne egy-egy márianevenapi bucsu.

— **Időszerű rendelet.** *Wassits* Gyula vallás- és közoktatásügyi miniszter szigorú rendeletet bocsátott ki a tanfelügyelőkhöz, melyben utasítja őket, hogy az elemi iskolai tanulók beira-

lását szorgosan megköveteljék, a mulasztó szülőket megbírságot adják s a bírságot kerülhetetlenül be is hajtsák. Kívánatos volna, hogy a rendelet ne csupán a papíron maradjon, hanem az illető hatóságok foglalkoztassák is, mert bizony még nagyon sok a kívánni való e téren.

— **A keszthelyi m. kir. gazdasági tanintézetre** a beiratások az 1898/9-ik tanévre október 1—8-ig tartanak, azontúl október hó 20-ig a tanári testület, október hó 31-ig a földmívelésügyi miniszter engedélyével lehet beiratkozni. A tandíj félévénként 20 frt, olvasótermi díj 2 frt. Szegénysorsú és jó előmenetelű hallgatók a tandíj fizetése alól felmenthetők. Bővebb felvilágosítást nyújt a tanintézet igazgatósága útján megszerezhető 1897/8-iki értesítő.

Közgazdaság.

Mit tegyünk szarvasmarha tenyésztésünk érdekében?

Nem szenved kétséget, hogy az ország szarvasmarha állománya utóbbi időben nemcsak számban, de minőségileg is jelentékenyen javult, mégis távol áll még a nyugat-országi, nevezetesen Anglia, Belgium, Hollandia, sőt Németország szarvasmarha állománya mögött is; sem minőségileg, sem haszonhajtás tekintetében azokkal fel nem veheti a versenyt, azért leginkább, mert nálunk — egyes jobb gazdaságoktól eltekintve — nem részesítik a szarvasmarha állományt olyan takarmányozásban, amilyen takarmányozásra okvetlenül szüksége volna, hogy erőteljes, hasznóhajtó állattá fejlődhessenek. Igaz ugyan, hogy a tenyészanyag megválasztása körül sem járnak el mindenkor kellő szakértelemmel, s hogy különösen kevés és silány minőségű bikát tartunk, mindez azonban távolról sem olyan káros befolyású, melyben az ország szarvasmarha állománya csaknem mindenütt részesül. Szalma és hasonló anyagokkal való teleltetés mellett először is törpe marad az állat, mert ezek a takarmányok nem tartalmaznak annyi tápláló anyagot, amennyire az állatnak mulhatlanul szüksége van, hogy testét gyorsan nagygyá növecsse. Ilyen takarmányozás mellett a tehén kevés tejet ad, az ökör nem bír el nagy terűt, s így nem is hajt olyan hasznót, mint aminőt hajtana jobb, megfelelőbb takarmányozás mellett. Az állattenyésztés igazán hasznóhajtó csak akkor lehet, ha az állatok megfelelő takarmányozásban részesülvén, nagyobb munkaképességet fejtenek ki, nagyobb, erőteljesebbé fejlődnek, s így nagyobb értéket is képviselnek. Sajnos, sokkal több rész lett immár feltörve, felszántva, semhogy a meglévő az ország szarvasmarha állományát eltarthatná; ez azonban magában véve még nem baj, mert a hiányt könnyen lehet mesterséges takarmány-félékkel, lóherével, lucernával, zabos búkkönynyel, répával, stb. pótolni, annyival is inkább, mert ezek a takarmány-félék rendszeren nagyobb termést adnak, mint a természetes kaszálók. Hogy azonban a mesterséges takarmány-félék termesztése nem terjed oly mértékben, amiként az kívánatos volna, onnan van, mert a magyar gazda csak olyan növényeket szeret termesztetni, amelyet a piacon azonnal értékesíthet s nem szívesen ad olyannak is földet, melyből csak közvetve lát hasznót, s amelynek hasznosságát nem is minden gazda látja be. A lóherén kívül különösen a répa termesztését kellene mindentűt felkarolni, mint a legjobb minőségű takarmányát s amennyiben talán nem áll nagyobb terület e célra az eddigieknél rendelkezésre, legalább a talaj gondosabb előkészítésével, a műtrágyák használatával kell a talaj termékenységét fokozni. Köztudomású dolog, hogy a gipsz vagy még inkább a szuperfoszfát-gipsz mily hathatosan fokozza a lucerna és a lóherefélék termését, s hogy mily óriási termést ad a répa, ha a vetés előtt 12 metermázsza szuperfoszfátot kap a talaj, kikelés után pedig 60—80 kg. kálisátrómot kap holdanként. Egy vagy más módon, de minden esetre gondoskodni kell arról, hogy bőven álljon takarmány rendelkezésre, mert csak ilyen módon tehetjük szarvasmarha tenyésztésünket jövedelmezővé, csak majd akkor, ha a takarmányban hiányt nem szenvednek az állatok. Fordítsunk gondot a tenyészanyag megválasztására is, ám előbb ha tesszük is, nem lesz annak eredménye.

Adomák.

— **Bagi és a generalis.** Beszélük ezt az adomát kaszárnyában.

Infanterista Bagi bevonult 13 napra. Egy szép délután a puskaporos torony ele került vártára. Azt mondja neki a káplár:

— Hallja maga Bagi, ha jön a generalis ur, jelezze azonnal.

Avval a káplár bomegy az őrtanyára pi-henni egy kicsit. — Fél óra mulva elmegy Bagihoz.

— Bagi, járt itt a generalis?

— Nem.
— Na ha erre jön hát szóljon.
Egy kis idő múlva megint vissza jő a káplár.

— Nem jött erre még a generális?
— Nem.
— Na jó, ha erre jő, jelezze.
Bági, az infanterista nyugodtan bámul a világra. Merengése közben meglát egy széles piros stráfos nadrágot. Megszólítja:

— Maga a generális.
— Én vagyok.
— Na a herköpáterit magának, majd ad magának a káplár ur, már egy óra óta vár magára...

— A plajbász. A „Hann. Courir” meséli a következő józsu adomát: Egy becsületes magyar kovácsmester, aki szép mezőgazdasági gépek készítéseért kitüntetés nyert, audiencián volt Ferenc József királlyal, hogy megköszönje kitüntetését. Az audiencián a mester kihuzta zsebéből a király és a királyné arcképét és így szólt:

— Felső, még van egy kérésem. Kegyeskedjék erre az arcképre ráírni majd Erzsébet királyné nevét.

A király mosolygott és azt kérdezte mire való ez a mesternek.

— Mert ha meghalok, az érdemkeresztet vissza kell adnom. De én szeretnék családomnak valami emléket hagyni arról, hogy a királynál voltam.

— A királyné azonban most nincs itt, hanem Münchenben.

— Irja hát akkor felséges uram a saját nevét rája.

— Most azonban épen nincs nálam semmi, amivel írhatnék.

— Van nálam plajbász: felett készségesen a mester és a királynak átnyujtotta meghegyezett ceruzáját.

A király aláírta nevét, a mester zsebbedugta, azután zavarodottan köhécselt.

— Kiván még valamit? — kérdezte a király.

— Igen, felség, a plajbászomat!
Se non e vero...

Kitünő 8 hetes, nemesfajú

Szt. Berhardi kutyák,

him és nőstény, hosszuszőrrel, egyforma fejfel. A sokat ígérő kutyákat darabonként 40 firtért árusítja

Max Pauly, Köflach.

3-5 Steierország.

3309 sz. 1898.

Árverési hirdetmény kivonat.

A sümegi kir. járásbiróság mint tlkvi hatóság közhirté teszi, hogy Kovács Károly

ügygondnok végrehajthatónak Kisfaludy Flóra és Mariska végrehajtást szenvedők elleni 350 fit tőke követelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében az árverést a sümegi kir. járásbiróság területén levő sümegi 657 sz. tjkvben A + 1. sor 853 hrsz 427 házszám alatt felvett ingatlanból Kisfaludy Flórat illető 1/2 részre 520 firtban ezennel megállapított kikiáltási árban az árverést elrendelte és hogy a fentebb megjelölt ingatlant az 1898. évi október hó 12-ik napján délelőtt 10 órakor a tlkvi hatóság helyiségében megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10% vagyis 52 firtot kpben vagy 1881. 60 tc. 42 §-ában jelzett árfo-lyammal számított az 1881. évi november hó 1 én 3333 sz. alatt kelt 3. sz. rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezé-hez letenni avagy az 1881 LX t. c. 170. § a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kir. jbiróság mint tlkvi hatóság Sümegen 1898. évi július hó 9-ik napján.

Szerdahely kir. aljbíró.

SCHARPF JENŐ

F O G T E C H N I K U S

Köszegről.

TARTÓZKODIK

f. é. szeptember 7-től 20-ig

Sümegen a „Korona” szállodában.

Ajánlom magamat úgy egyes fogak mint egész fogsorok készítésére, fogak tisztítására stb. stb. a legújabb és fájdalomnélküli módszerek szerint.

Becsés pártfogást kérve, maradok

kiváló tisztelettel

SCHARPF JENŐ
fogtechnikus Köszegen.